coram deo innocentia amittitur. ante cuius oculos a deſiderio peccatur. atq; iniquus ab iniquitatibus nec per flagella compeſcitur. tanto acriore inuectione feriendi ſunt. quanto maiore inſenſibilitate durauerũt. Aliter admonendi ſunt nimis taciti. aliter multiloquio vacantes. Inſinuari namq; nimis tacitis debet. quia dũ quędam vicia incaute fugiunt. oculte deterioribus implicentur. Nam ſępe linguam quia immoderatius frenant. in corde grauius multiloquium tolerent. At contra admonendi ſunt multiloquio vacantes. vt vigilant̄ inſpiciant a quanto rectitudinis depereunt. dum per multiplicia verba dilabuntur. Aliter admonendi ſunt pigri. atq; aliter pręcipites. Illi namq; ſuadendi ſunt. ne ad augenda bona.

QVAE VIRTVTVM SPECIES CONTRARIAE SINT SINGVLIS SPECIEBVS VICIORVM.

Ca. XXXVIII.

h Aec igitur tanto cõgruentius vnuſquiſque prędicator valet exprimere. quãto ueratius ſpecies uirtutum & econtra uiciorum nouit diſcernere. ut cum ſingula ſingulis nouit opponere cuiq; vulneri aptum poſſit medicamentum inuenire. Sunt ergo in virtutibus quędam ſpecies. quę quodammodo ex aliis ſpeciebus quaſi ex arboribus rami procedunt. quę quia ab vna virtutum radice generantur. in vno eiuſdem radicis ſtipite frondes pulcherrimi geſtantur. Sunt & econtrario in viciis quedã virulenta germina. de quibus omnis illa multitudo peſtifera nequiciarum generatur. & ſicut in uirtutibus aliæ ex aliis procedunt quaſi ex genitricibus proles (præcioſę. ſic & in iſtis quædam

quaſi neqſſimę ſoboles ex ſpurciſſimis matribus pro=
deunt. Sed quia cum uirtutibus uiciorũ diuturna ſunt
bella utriuſq; malicię qui ſunt duces. quiq; eorum ſint
comites. ſpecialiter quantum poſſumus exponamus.
ita tamen vt quę uirtus. cum quo uicio proprie pugnã
gerat pariter oſtendamus. Nec enim aliter poſſumus
ignita uiciorum iacula deuitare. niſi ſciamus oportũa
virtutum tegmina illis opponere. ut ex ipſis defenſi.
proteruum illum exercitũ ſimul cũ eius ducibus Chri
ſto ſuper nos regnante poſſimus ſuperare. Temptãtia
quippe uicia quę inuiſibili contra nos pręlio regnanti
ſuper ſe ſuperbię militant. alia more ducum pręeunt.
alia more exercitus ſubſequũtur. Nec enim culpę oẽs
pari acceſſu cor occupant. ſed dum maiores & paucę
neglectam mentem pręueniunt. minores innumerę ad
illam ſe cateruatĩ fundũt. Ipſa namq; uiciorum regina
ſuperbia. cum deuictum cor plene ceperit. mox illud
ſeptem principalibus uiciis quaſi quibuſdam ſuis du=
cibus deuaſtandum trahit. quos uidelicet duces exer=
citus ſequitur. quia ex eis proculdubio importunę ui=
ciorum multitudines oriuntur. Radix quippe cuncti
mali ſuperbia eſt. de qua ſcriptura atteſtante dicitur.
Inicium peccati ſuperbia eſt. Primę autẽ eius ſoboles
ſeptem nimirum principalia uicia. de hac uirulenta ra=
dice proferuntur. ſcilicet inanis gloria. inuidia. ira. tri=
ſticia. auaricia. uentris ingluuies. luxuria. Nam quia
his ſeptem uiciis ſuperbię nos captos doluit. idcirco
redemptor noſter ad ſpiritale liberatiõis pręliũ. ſpiritu
ſeptiformis gracię plenus uenit. ſed habent contra nos
hęc ſingula exercitum ſuũ. Nam de inani gloria. inobe
dientia. iactantia. hypocriſis. contentiones. pertinatię.
diſcordię. & nouitatum pręſumptiones oriuntur. ¶De
inuidia odium. ſuſurratio. detractatio. exultatio in ad=
uerſis proximi. afflictio autẽ in proximis naſcitur. De

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ira rixa. & tumor mẽtis cõtumelię. clamor indignatio. blaſphemię ꝓferunt. De triſticia. malicia. rancor. puſillanimitas. deſperatio. torpor. circa p̃cepta. uagatio mentis. erga illicita naſcit̃. De auaricia. ꝓditio. fraus. fallatia. piuria. inquietudo. uiolentię. & contra miſericordiã obduratiões cordis oriũt̃. De uentris ingluuię. inepta lętitia. ſcurrilitas. immundicia. multiloquium. ebetudo ſenſus. circa intelligentiam propagatur. De luxuria. cecitas mentis. inconſideratio. inconſtantia. pręcipitatio. amor ſui. odium dei. affectus ſęculi pręſentis. horror autẽ uel deſperatio futuri generat̃. Sed enumeratis ſeptem ſuperbię ſordibus quę uiciorum exercitum contra nos ducunt. uideamus quę ſint uirtutum duces. & agmina exercitus quę humilitatis au thor Chriſtus nobis pręſtat ad pugnandum contra uiciorum cohortes. & opponãus ſingulis ducibus vicioꝝ duces contrarios virtutum. exercitibuſq; exercitus. Duci igitur inani glorię contra ſtatuẽda eſt dux humilitas. quę maxime generat in homine deſpectionẽ ſui. & contemptum caducarum rerum comitibuſq; eius comites cõtrarĳ ideſt inobediẽtię. obedientia. iactantię humilis profeſſio. ypocriſi ſimplicitas. cõtentioni inno centia. pertinacię ſubiectio. diſcordię pax. nouitatum pręſumptiõi. timor dei & honoratio patrũ. Duci q̃q; inuidię opponenda eſt dux beniuolẽtia. comitibus eius cõtrarĳ comites ideſt odio dilectio uera. ſuſurrationi. locutio uera. detractationi. pia laudatio. exultationi in aduerſis proximi cõpaſſio. in eius afflictioni in ꝓſperis ipſius leticia in ſoſpitate eius. Irę duci. cõtraria eſt dux manſuetudo. comitibuſq; eius illius comites. Iſtius tumori mentis placiditas animi. contumelię benignitas. clamori grauitas verborũ. indignatõni ſuauitas moꝝ. blaſphẽię puritas oris. Triſticię nãq; duci. obſiſtit dux ſpiritalis lęticia exercituiq; eius exercitus iſtius. i. mali

cię bonitas. rancori lenitas. puſillanimitati longanimi-
tas. deſperationi perſeuerantia. torpori circa p̄cepta.
ſtudium ſpiritale. vagationi mentis erga illicita. inten-
tio diuinę lectionis. Auariciȩ duci. aduerſa eſt dux lar
gitas. agminibuſq; eius. agmina iſtius. ideſt proditioni
fides non ficta. fraudi ſinçeritas. falliatię ueritas. piuriis
non iurare. inquietudini tranquillitas. violentię patiē-
tia. duricię miſericordia. Duci quippe caſtrimargię. i.
horrendę voracitati. contraria eſt dux abſtinentia. co-
hortibuſq; illius. cohortes iſtius. ideſt ineptę lęticię mo
deſtia. ſcurilitati ratio ſermonū. immundicię ſobrietas.
multiloquio taciturnitas. ebetudini ſenſus circa intel-
ligentiam. furor diſcendi ſapientiam. ſomnolentiæ
vigilātia. Luxurięq; duci. ac plebi eius. reluctatur dux
caſtitas cum plebe ſua. ideſt cecitati mētis contēplatio
dei. inconſiderationi prouiſio. inconſtantię conſtantia.
pręcipitationi continentia. amori ſui mortificatio deſi-
deriorū carnis ſuę. odio dei charitas perfecta dei. Ecce
hęc ſunt quę prę́ſulem animarum oportet ſcire. & quę
debet in pręcdicationis diuerſitate cuſtodire. vt ſollici-
tus infirmitates ſingulorū perpendat. & congrua eorū
vulneribus medicamina opponat. Sed cum magni ſtu
dij ſit vt exhortādis ſingulis ſeruiatur ad ſingula. cum
valde laborioſum ſit vnūquemq; de ꝓpriis ſub diſpen
ſatione debitę cōſiderationis inſtruere. longe tamē eſt
laborioſius auditores innūeros ac diuerſis paſſionibus
laborantes. vno eodēq; tēpore voce unius & cōmunis
exhortationis āmonere. Ibi quippe tanta arte vox tem
perāda eſt. vt cū diuerſa ſint auditorū uicia. & ſingulis
inueniant̄ cōgrua. & tamē ſibimetipſis nō ſint diuerſa.
vt inter medias paſſiones vno q̄dem ductu trāſeat. ſed
more ancipitis gladij. tumores cogitationū carnaliū ex
diuerſo latere incidat. quatenus ſic ſuperbis p̄dicetur
humilitas. vt tamē timidis nō augeat̄ metus. ſic timidis
infundat̄ auſteritas. vt tamen ſuperbis nō creſcat effre

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

natio.ſic ſollicitudo boni opis.vt tamen inquietis ĩmo-
derate licentia nõ augeatur actiõis.ſic inquietis ponat̃
modus.vt tamen ocioſis nõ fiat torpor ſecurus.ſic ab
impatientibus extinguatur ira.ut tamen remiſſis ac le
nibus nõ creſcat negligentia.ſic lenes accendantur ad
zelum.vt tamen iracundis nõ addatur incendiũ.ſic te-
nacibus infundatur tribuendi largitas.vt tamẽ ꝓdigis
effuſionis frena minime laxentur.ſic prodigis p̃dicet̃
parcitas.vt tamen cõtinentes nõ reuocẽtur ad luxum.
ſic cõtinentibus laudetur virginitas.vt tamen in con-
iugibus deſpecta nõ fiat fęcunditas carnis.Sic p̃dicãda
ſunt bona.ne ex latere iubeantur et mala.ſic laudanda
ſunt bona ſumma.ne deſperẽtur ultima.ſic nutrienda
ſunt vltima.ne dum creduntur ſufficere nequaquam
tendatur ad ſumma.Curandũ eſt itaqꝫ prędicatori.q̃ti-
nus ſic tergatur triſticia quę uenit ex tempore.vt non
augeatur lęticia quę ſperſione.& ſic frenetur lęticia q̃
ex ſperſione eſt.vt tamen nõ creſcat triſticia quę venit
ex tempore.ſic itaqꝫ in iſto reprimatur ſubito aborta
formido.vt tamen nõ excreſcat enutrita diu pręcipita-
tio.ſic in illo reprimatur diu aborta pręcipitatio.ut ta-
men nõ valeſcat impreſſa ex conſperſione formido.

QVOD OPORTEAT POSTVLARI A DOMI-no poſſibilitas prędicandi. Ca. XXXIX.

T hęc ſe poſſe ſi potuerit.& inquãtũ potuerit.
e pietate magis orationũ q̃ oratorũ facultate
nõ dubitet.ut orãdo pro ſe ac pro illis quos eſt
allocuturus.ſit orator ãteq̃ dictor.Ipſa hora iã vt dicat
accedẽs.priuſq̃ exerat ꝓferentẽ linguã.ad deũ leuet
aĩam ſitientẽ.vt ructet q̃d biberit.vl' q̃d ĩplerit fundat.
Cũ enĩ de vnaq̃qꝫ re q̃ ſcd'm fidẽ dilectionẽqꝫ tractãda
ſunt.mlta ſint q̃ dicãt.et mlti modi qbus dicãt ab eis q
hęc ſciũt.qs nouit qd ad p̃ſens tp̃s.ul' nobis dicere.vl' p
nos expediat audiri.nĩ q corda oĩm videt.et qs facit ut